20/08/2019

Два похода, една смърт и безсмъртният свети Йоан

От 1 до 31 юли взех участие в поклоннического поход “Светият Път“ между Велико Търново и Рилския манастир, по повод 550 години от пренасяне мощите на св. Йоан Рилски между двете сакрални български пространства, а от 1 до 6 август за четвърти пореден път се включих в Десетото издание на поклоннического път “Рилският Чудотворец“ между София и отново Рилската света обител, през планините Витоша, Верила и Рила.

Благодарен съм на Бога и Неговия светец за възможността да участвам и в двете инициативи.

Близо 40 дни бяхме по планини и полета, пътища и пътеки, гори и градчета, хижи и манастири, заслони и биваци. Според мярата на силите си, опитахме да се подвизаваме в Име Господне и за Слава Божия. Преминахме десетки български селища, села и паланки. Почти навсякъде бяхме посрещани и възприемани с гостоприемство и с нескрито усещане за ексцентризъм. Често,

приближавайки местните храмове и енории, местните общности и песенни състави, облечени в носии и въоръжени с питка, сол и мед, подочувахме премълчани-пропуснати фрази:

Идат Лудите.

Ето ги Лудите.

Не се обиждахме, защото имахме в умовете и сърцата си онова „За всички станах всичко…“ и „Словото за Кръста е безумство за ония, които гинат, а за нас, които се спасяваме, е сила Божия“.

ДВА ПОХОДА

Понеже в нашата неголяма църковна общност има известно неизказано напрежение, недомлъвки и сянка на противоречия и противопоставяния относно двете прояви, нека маркирам няколко, струва ми се, важни неща.
Поклонническият поход “Светият Път“ се проведе с благословението на Св. Синод на БПЦ. А лично Търновският митрополит Григорий изпрати групата с празнична Литургия и водосвет на 1 юли, когато се отбелязва именно пренасянето на мощите на св. Йоан. Впоследствие пътят беше извървян с молитва и редовни богослужения. Четири пъти на ден се четяха статии от

акатиста на Светията. С нас през цялото време беше о. Давид от Търновска епархия. Устойчиво бяхме около 20 души от цяла България. Стигали сме до 30-50. А в първия и последния ден бяхме около 80-100. Специфичното е, че немного хора могат да отделят цял месец от времето си – да се освободят за толкова от дом, работа и всякакви ангажименти – за да участват пълноценно през цялото време. “Светият Път“ опита да повтори максимално автентичния маршрут (доколкото е известен) на пренасяне на мощите, стъпвайки на свидетелството за монашеската мисия преди 550 години от Владислав Граматик и неговата “Рилска повест“. Разчиташе се, освен на категорично указаните в нея локации, още и на обосновани хипотези от участващи историци и географи.

“Рилският Чудотворец“ е вече утвърден поход, с десетилетие зад гърба си, и също е прекрасен като проява. Различното при него е, че е по-достъпен и по-масов. За седмица се включват близо 200-250 човека. Избран е планински маршрут с изумителни природни гледки и преживявания. Ако “Светият Път“ е тежичък с опита за автентичност в маршрута, то “Рилският чудотворец“ е по-щадящ и мисионерски. Първият е подвиг, вторият е радост. Първият е истина, вторият е любов. Всичко това, разбира се, е условно казано. Защо непременно да ги противопоставяме и да твърдим, че си пречат и единият е излишен?

Важно е да се каже още, че и двата похода са православни в замисъла, духа и водачеството си, но няма строго изискване само православни да участват.

Затова има и православни християни, и всякакви други хора, свободни да бъдат себе си. И така трябва да бъде! Неслучайно, във време на провеждане и впоследствие немалко се обръщат към спасителната Христова вяра и църква. Мога да свидетелствам за това.

С няколко човека от първия поход много държахме да се присъединим и към втория. И Слава Богу успяхме. По този начин искахме да покажем, че не стоим на някаква друга мнима страна. Не сме опозиционери. И нямаме другите за такива. Нещо повече – няма други, а всички сме едно – Тяло Христово. Искахме да прехвърлим малка тънка нишка-мост на приемството, посредничеството и приятелството. И отново Слава Богу – вярно се срещнахме и празнувахме с толкова много стари и нови приятели по планините.

Бих се съгласил с мнението, че може би беше редно да се направи взаимен компромис по отношение на време на провеждане и маршрут на преминаване, за да се слеят и физически двата похода. Вероятно търпим критика за това. Изводите остават. Небесната милост е била, е и ще бъде винаги с нас. Бог е с нас.

Все пак е добре да виждаме доброто във всичко, а не да ровим, за да намерим нещо лошо, което твърде често е огледало на онова, което носим в себе си. И е редно да си припомним, че няма патент върху светостта; че не е нужно да има ревност не по разум за нашите си човешки дела; че св. Йоан не е на никого, а е Божий. Че ние сме негови, а както казва обичният от мен и от всички о. Ангел Ангелов: „Вече сте Йоанови, а Йоанови ли сте – Христови сте!“.
БАЙ КОСТА (1942 – 2019)

Не мисля, че са достойни приказките за това как жестокото убийство на Коста Янков по време на “Светият Път” е резултат на оттеглената Божия благодат и едва ли не небесно наказание, заради своеволия и неправославност на първия поход. Но, за жалост, имаше и такива гласове. Допускам, че същите хора знаят и точното време на Апокалипсиса, Второто Пришествие и Страшния съд.

Бях от хората, които останахме да търсим Бай Коста в ден 28 от “Светият Път“ и пропуснахме участъка Дрен – Дупница. Скоро научихме за потресаващото престъпление, а няколко дни по-късно, след завършването на похода, бяхме привикани цял ден на разпити в районното в Радомир.

Искам да разкажа вкратце за този наш брат и дядо Коста, отишъл си внезапно – сутринта се изпратихме в Кладнишкия манастир, но вечерта не се намерихме в двора на дренския храм.

Бай Коста (така си го наричахме) със своите 77 лазарника беше най-възрастният участник в “Светият Път“ и вероятно най-възрастният ултрамаратонец в България. “Пътят беше живот“ за него, както казва героят и алтер-его на Керуак Салваторе (Сал) Парадайс. Беше останал с едно око, а с другото почти не виждаше. Но държеше да се придвижва сам. Скоро беше претърпял и нелека операция на сърце – смяна на сърдечна клапа. Тръгваше преди групата и стигаше преди нея. Заради намаленото зрение, избягваше пресечените терени планински местности и се движеше с характерните си ситни стъпки и дори подтичване приоритетно по асфалтовото шосе. Два пъти напускаше маршрута за по няколко дни: веднъж, за да му изпишат лекарства за сърцето по рецептурна книжка и втори път, за да участва в маратона по

стъпките на Васил Левски. Постоянно преливаше от маратон в маратон. Това наистина беше животът му. Попаднах на проверени данни, че по груби изчисления през тези 60 години на туристически маратони е изминал над 132 хиляди километра, равностойни на 3,29 обиколки на Земята по екватора. А до 2016 година включително, за организираните от него маратони е дал над 84 хиляди лева. Само от 2000 година до днес е организирал, финансирал и провел 199 туристически маратона, посветени на 49 български исторически личности и събития.

Бай Коста беше помогнал със съвети и средства и в организацията на “Светият Път“ – нещо, което научихме след смъртта му. Беше дал известна сума за провизии и почерпка на групата за негово здраве. Е, вместо за здраве, в последния ден за Бог да прости…

Бях в добри отношения с него, без да сме особено близки. Споделяхме взаимни симпатии и уважение. Забавлявахме се и се смеехме. Имаше особено чувство за хумор и усетеше ли, че има харман за неговите безбройни истории, можеше да разказва дълго. Беше начетен и ерудиран. Обичаше България и познаваше перфектно историята ѝ. Беше я обходил и изтичал буквално от край до край. Помагаше на нас, келешите, с туристически и здравословни съвети. В малката си зелена торбичка къташе едно шишенце елексир-пенкилер, който помагаше за всичко: ракия, подправки и какво ли не, но не се пиеше, а се вдишваше от натопен пръст. Със сръчните си ръце на чакръкчия можеше да те освободи от всяка болка. Възползвах се от неговия масаж в първите дни, когато се бях схванал ужасно. Нощно време спеше по 2-3 часа и веднъж в тъмното, ставайки и не виждайки добре, почти ме сгази в спалния чувал. Тогава дълго се смяхме…

Беше душа човек.

Беше споделил, че вече се чувства изморен и краят му е близо. Не искаше да си отиде от болест, а на пътя. Е, неслучайно последният му земен път беше именно “Светият Път“.

Бай Коста имаше своята вяра, а всяка вяра е достойна и не може да се мери. Само Бог има точния аршин. Има едно особено отношение към насилствената смърт, която спомага за опрощаване греховете на убития и се родее с мъченичеството. Е, Бай Коста беше убит повече или по-малко като мъченик, който беше тръгнал да се подвизава на поклоннически път за Бога. С надежда научихме, че сравнително скоро – през април – самият той е пристъпил към покаяние и причастие във Велико Търново. Слава Богу за

всичко! Коста новопреставен остава в молитвите ни.

СВ. ЙОАН РИЛСКИ

Двата похода бяха обединени от едно – молитвеното застъпничество и водачество на св. Йоан. Това се усещаше на всяка стъпка. 37 дни благословението извираше като пречист планински поток. Благодатта се лееше като от небесен водопад. Имам една любима история от другар по пътя, с който споделяхме пришки, манерка, неволи и радости. Когато споделил на колега от работата, че се измъква за цял един месец, се провел горе-долу следният разговор:

– И какво – осигурили са ви транспорт, нощувки и храна?
– Ами, не, ще ходим само пеша и ние си осигуряваме всичко.

– Демек, плащате си, за да вървите като изоглавени?
– Нещо такова.
– Е, добре, някакви дневни или командировъчни поне?
– Не, предвидил съм една заплата да ми стигне.

Тук настъпило известно неловко мълчание и колегата добавил:

– А, бе, вие сте някакви луди фенове на св. Иван Рилски, бе!

Ние бяхме лудите фенове на св. Йоан Рилски, факт. Ето ги, идат лудите…

И той не оставяше нас, “феновете“ си. Нещо повече, беше сред нас. А когато стигнахме съборния храм на Рилския манастир, раката с мощите му се отвори приемащо и прегръщащо за всеки – според мярата и вярата му. Има един особен и много личен момент, който всеки, покланял се там, в дъното на храма, пред иконостаса, знае – дали, как и колко силно ще благоухаят мощите. Това е много съкровена тайна и преживяване. Среща между светеца и поклонника.

Финалът на молитвата към св. Йоан в края на акатиста, който четяхме и препрочитахме всеки ден, отново и отново, е знаменателен:

“… А в часа на нашата кончина яви ни се да представиш душите ни пред Престола на Божествения Съдия и да Му кажеш: „ето ме мене и моите деца“, та като се избавим от вечните мъки чрез твоето застъпничество, да наследим неизказаното блаженство на Небесното Царство Христово, заедно с тебе и всички светии во веки веков. Амин!“

“Ето ме мене и моите деца!”. Вярваме и се уповаваме, че това е прозвучало пред Бога за Бай Коста и ще прозвучи за всеки един от нас във времето си, но по-напред от всичко – за всички заедно – без значение в кой точно поход сме взели участие.

pravoslavie.bg